

NACIONALINĖ VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS LABORATORIJA

Biudžetinė įstaiga, Žolyno g. 36, LT-10210 Vilnius, tel. (8 5) 270 9229, faks. (8 5) 210 4848

el. p. nvspl@nvspl.lt, www.nvspl.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 195551983

VŠĮ „Gojaus kelias“
el. p. gojaus.kelias@gmail.com

2020-06-
į 2020-06-17

Nr. S-
Nr. prašymą

Kopijos
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijai

Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai
prie Sveikatos apsaugos ministerijos

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Išnagrinėjome VŠĮ „Gojaus Kelias“ direktoriaus Tautvydo Taparausko 2020 m. birželio 17 d. prašymą „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktus klausimus. Pateikiame išsamius atsakymus laikantis užduotų klausimų eiliškumo ir numeracijos tvarkos:

1. Pagrindas sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę, kuri peržiūrėjo elektromagnetinės spinduliuotės gyvenamojoje aplinkoje reglamentavimą, buvo Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimas, įformintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2019 m. rugpjūčio 27 d. rezoliucija Nr. S-2929, kuri parengta vadovaujantis LR Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 21 d. posėdžiu dėl Baltijos bangų radijo transliacijos ir teisės aktuose numatytų reikalavimų radijo dažniams peržiūrėti. Tarpinstitucinės darbo grupės sudėtis, užduotis šiai darbo grupei ir užduoties atlikimo terminas buvo patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugsėjo 13 d. įsakymu Nr. V-1060.

2. Sveikatos apsaugos ministerijos pavaldžios institucijos: Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija (toliau – NVSPL) ir Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos dalyvavo rengiant teisės akto projektą, o Sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento specialistai kuravo projekto rengimą, t. y. vertino mokslinę ir praktinę informaciją, kurią apibendrino pagal nustatytą tvarką aiškinamajame rašte. Projektas su aiškinamuoju raštu buvo viešai paskelbtas (dokumento Nr. 19-11396) teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) nuo 2019 m. rugsėjo 27 d. iki 2019 m. spalio 10 d. Projektas 2019 m. rugsėjo 27 d. raštu buvo teikiamas derinti su suinteresuotomis institucijomis (Teisingumo ministerijos Europos reikalų departamentu, Susisiekimo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba). Derinant nacionalinius teisės aktus su Europos Sąjungos teisės aktais (direktyvomis, rekomendacijomis) tyrimai, tarp jų sveikatos rizikos vertinimai, neatliekami, šiuo atveju teisės akto projektas buvo notifikuojamas nuo 2019 m. spalio 29 d. iki 2020 m. sausio 29 d., t. y. apie projektą informuotos Europos Sąjungos valstybės narės ir Europos Komisija.

3. NVSPL neįgyvendins Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairėse išvardintų priemonių, nes nepriskirta prie institucijų, įgyvendinančių aukščiausiai minėtas priemones, tačiau iki 2022 metų NVSPL planuoja įsisavinti Lietuvos standartą LST EN 50413:2020 „Žmogaus ekspozicijos elektriniame, magnetiniame ir elektromagnetiniame laukuose (nuo 0 Hz iki 300 GHz) matavimo ir skaičiavimo procedūrų pagrindinis standartas“, aukščiausiai minėtas standartas Lietuvoje įsigalios 2022 m. rugsėjo 23 d. ir bus taikomas atliekant elektromagnetinės spinduliuotės matavimus, tarp jų ir matavimus, susijusius su 5 G technologijų naudojimu.

4. Pagal Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. V-114 „Dėl Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašo“ patvirtinimo“, 5 G ryšių sistemų projektai bus derinami nustatyta tvarka Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos departamentuose. 5 G ryšio sistemos Lietuvoje dar nepradėtos diegti, todėl atitinkamų radiotechninių projektų, elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos planų derinimai dėl poveikio sveikatai ir / ar tyrimai bei matavimai dėl 5 G ryšių sistemų elektromagnetinės spinduliuotės keliamos rizikos kol kas neatliekami.

5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. kovo 2 d. įsakymo Nr. V-199 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz–300 GHz radijo dažnių juostoje“ pakeitimo“ projekto rengimas nebuvo tiesiogiai susijęs su 5 G technologijų diegimo ir įgyvendinimo priemonėmis ir tai nebuvo būtinoji sąlyga 5 G technologijai diegti, tačiau diegiant 5 G technologijas bus privaloma atsižvelgti į visus galiojančius nacionalinius teisės aktus. Lietuvos higienos normos HN 80:2015 pakeitimas buvo suderintas su Europos Tarybos 1999 m. liepos 2 d. rekomendacijas 1999/519/EB „Dėl elektromagnetinių laukų (nuo 0 Hz iki 300 GHz) veikimo ribojimo visuomenei“ (toliau – Rekomendacijos 1999/519/EB), neatsisakant aukštesnio apsaugos lygio, o siekiant užtikrinti apsaugos informaciją, matavimo ir vertinimo duomenimis su kitomis ES šalimis narėmis (šiuo metu su 20 ES šalių), kurios taiko analogiškus reglamentavimo principus. Lietuva perkelė į teisės aktus 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/35/ES, kuri pradėta taikyti nuo 2015 m. lapkričio 1 d. ir nustatė ribines vertes darbo aplinkoje, dėl to nebuvo prasmės taikyti labai griežtas ribines vertes gyvenamojoje aplinkoje, tarp darbo ir gyvenamosios aplinkos turi būti išlaikytas tam tikras moksliskai pagrįstas santykis, 1:5, o ne 1:500 ar 1:50, kitu atveju tampa neaiškūs (moksliskai nepagrįsti) nacionaliniai reglamentavimo principai. Europos Komisijos 2019 m. ataskaitoje „Study on using millimetre waves bands for the deployment of the 5G ecosystem in the Union“, ICNIRP 2018 m. gairių projekte ir ICNIRP 2020 m. gairių „Guidelines on Limiting Exposure to Time-Varying Electric, Magnetic and Electromagnetic Fields (100 kHz to 300 GHz)“ galutinėje versijoje nepateikta siūlymų dėl griežtesnio ribojimo negu buvo rekomenduojamas Europos Sąjungos šalims narėms nuo 1999 metų pagal Rekomendacijas 1999/519/EB. Be to, pagal Pasaulio sveikatos organizacijos 2020 m. vasario 27 d. pozicijoje dėl 5 G mobilios ryšio ir poveikio sveikatai (klausimai-atsakymai) <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/5g-mobile-networks-and-health> nurodoma: „Jei bendras poveikis neviršija tarptautinių gairių, jokio poveikio visuomenės sveikatai nenumatoma“.

Direktoriaus pavaduotojas
laikinais einantis direktoriaus pareigas

Henrikas Ulevičius

Marius Urbonas, tel. (8 5) 263 9662, el. p. marius.urbonas@nvspl.lt